

Krumplilovacsák

Az én nagyapám derék, délceg ember volt, mint a jegénye és sokat szántott; ha jól összeadnánk, fölszántotta volna már ezt az egész országot... Az én nagyapám értett a madarak nyelvén is: néki dalolt a kis pacsirta, őt vigasztalta, ha aratáskor ebéd helyett csak vizet ivott... És ősszel, amikor szél sziszegett a rónán, ő csak szórta, hintette az áldott kenyérmagot, a varjak megálltak a feje felett s így jajveszékeltek:

— Kár, kár... kár...

Én olyan csöppnyi gyermek voltam, hogy ki sem látszottam a barázdából s megkérdeztem nagyapám:

— Mit mondanak a varjak, nagyapja?

Ő megállt. A szél meglöbegtette kabátját, kiforgatta üres zsebeit. Aztán hozzám fordult:

— Azt mondják, kisfiam, hogy kár... Kár kinlódunk, úgysem nekünk terem a búza...

S már meg is fordult, hatalmas barna markából hintette a magvakat, egyre hintette. Ő, olyan balga, oktondi kis gyerek voltam, nem tudtam én, hogy a béresember másnak szánt, másnak vet, másnak arat. És azt sem értettem, miért ettünk tél utolján mindig csak ciberét és sült tököt...

Ezt csak akkor értettem meg, egy hideg téli estén. Aznap délután a nyulak nagyokat fickándoztak a napsütötte, szikrázó magas hóban, én meg a szomszéd tanyán játszadoztam Ferkével. Az apja nem engedte ki, nehogy megfázzon, habár báránybőr bundája volt, meg jó meleg kucsmája. A szobában játszottunk. Ferkének voltak géptankjai, ólomkatonái... Azután az apja hozott be egy kosár krumplit, hogy farag nekünk mindenféle játékot. Nagy krumplik voltak, majd akkorák, mint az én fejem. Lovakat, teheneket, csizmás bábukat faragott az apja, mi meg játszottunk végtelen örömmel. Én olyan boldog voltam, amikor Ferkééknél játszhattam, mert néki olyan sok játéka volt, nekem meg soha semmi. Gyönyörű délután volt s estefelé csak futottam, futottam hajadonfővel haza, bukdácsolva a havon, satyakomat kis mellemhez szorítva. S mikor hazaértem kipirult arccal kapaszkodtam fel öregapám mellé a heverőágyra s elébe öntöttem a sok-sok krumplit satyakomból:

— Öregapja, játékok, ni, a Ferke adta...

Nagyapám fölkönyökölt s bámulta a krumplit, egyre bámulta. És nyelt egy nagyot, talán akkorát, hogy egy tehén egészben leszaladt volna a torkán.

— Ugye, szép játékok, öregapja? — kérdeztem ragyogó arccal.

Ő csak nézte, nézte jó ideig, aztán megcsóválta a fejét.

— Nem szépek, kisfiam, nem szépek — mondta. — Majd csinálók én játékot neked, teheneket, ökröket... Azok lesznek szépek...

És kiballagott, jött vissza két szárdarabbal. Csörgő kukoricaszár volt ez a nagyapám kinyitotta bicskáját s faragott. Mesélt nekem, mondta, milyen szépek ezek a szár-lovacskák, milyen fényes a hátuk, a szőrük, mint az igazi parádéslovaké... Nézzem csak, nézzem, milyen szép állásúak, milyen szép a fülük. Nagyon szép lovacskák, meg az ökrök is, nem is olyan ragadósak, vizesek, mint a Ferkéék krumplija. Én csak egyre figyeltem nagyapám s úgy tűnt, mintha valamitől nagyon csillogna a szeme. Nem értettem én sehogysem, miért dicséri ezeket az idétlen szárlovakat, hisz olyan balogul néznek ki, még farkuk sincs... De ő csak dicsérte, s mikorra az egész szárból lovakat, ökröket faragott, a bicskáját meg becsattintotta, nem is mert rámnézni. Csak bámult maga elé, az ölébe, s a krumplilovak felé intett, nagyanyámnak mondva:

— Főzzél egy kis krumplilevest...

De én a bábúkhöz ugrottam félve, s védelmezően tartam fölém kicsi kezem. Nagypám rámnézett bánatos, nagy szemével, fölnyalábolt és fölzokogott- hogy rengett belé az az icipici szoba.

— Gyerekem... Józsikám... mert mi olyan szegények vagyunk!...

És zokogtam én is, majd megfúltam, mert sirni láttam nagyapámat. Sírt a szű is az asztallapban, és a falon a láncos óra is, szinte nyekergett. A párnába dugtam a fejem és hánykolódtam, szorítottam nagyapám erős, áldott jó kezét, a szárlovak meg — potyogtak le az ágyról...

Igen, akkor értettem meg, ki a szegény béreseember, amikor szótlan nagyanyám a tűzhely előtt állt, a lábában pedig ott sercegetek a krumplilovak és tehenek, nagyanyám meg könnyeivel sózta őket...